

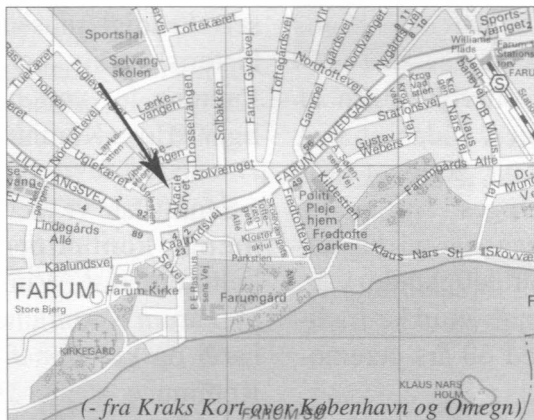
BAUNEN

Meddelelser fra Mosegaarden og Ellens Lyst

Årgang 15 - Nr. 2

April 2006

Historisk Forenings forårstur

OPLEV FORÅRET I DET GAMLE FARUM

Vi mødes på Akacietorvet, Farum Hovedgade 118

Søndag den 21. maj 2006 kl. 13.00

Herefter vil vi blive guidet rundt af en repræsentant fra Farum Lokalhistoriske Forening, der vil fortælle os noget om Farums spændende gamle bygninger som *Sejлгаarden*, *Kaalundshuset*, *Farumgaard*, *Peter Lassen-obelisken* og andre.

Turen varer max. 1½ time.

Parkering kan ske på Akacietorvet, og man kan i øvrigt klare sig ved offentlige transportmidler til og fra Farum Station.

Tilmelding er ikke nødvendig, og deltagelse er gratis.

På gensyn
Formidlingsudvalget

Hvad bringer foråret 2006?

Vor **generalforsamling** er forhåbentlig godt overstået med bl.a. fastlæggelse af kontingentsatserne for 2007, se i øvrigt referatet her i bladet side 4.

Vi fortsætter efterlysningen af **nye medlemmer**, sådan at vort medlemstal på ca. 800 kan fastholdes og helst øges.

4. maj-aftenen har vi besluttet ikke at højtideligholde i år. Vi sluttede denne smukke tradition i 2005 med 60-års ceremonien.

Foreningens forårstur foregår søndag d. 21. maj, som det fremgår af Bavnens forside. Kontakt venner og bekendte om fællestransport.

Grundlovsdagen fejrer vi 2. pinsedag med Værløse Folkemusikanten, borgmestertale og diverse servering på vor grønne plæne. Se annoncen her i bladet side 10.

Arbejdet i forbindelse med vor **kommunesammenlægning** pågår løbende. Vore folkevalgte politikere skal i den nærmeste

fremtid i gang med at træffe diverse beslutninger, der er afgørende for vor fremtid som et selvstændigt museum, et lokalhistorisk arkiv og en historisk forening for vort område, nemlig Værløse Kommune.

Senest har vi fået en ny **kommunal kontaktperson**, nemlig kulturdirektør Vini Lindhardt, pt. Farum Kommune. Vini Lindhardt og kulturchef for Værløse Kommune Bente Høegh arbejder på, i samarbejde med museerne i Værløse og Farum, at arrangere en museumskonference i maj 2006.

Vini Lindhardt har på et møde med Historisk Forenings forretningsudvalg udtrykt, at der skal lægges vægt på det store arbejde, som vore frivillige medarbejdere udfører, og at "der stadig vil være et stort behov for græsroddeerne." Dette synspunkt vil vi fastholde gennem proceduren.

Alex Krak

Det sker på museum og arkiv

(se også vores hjemmeside: www.vaerloesemuseum.dk/kalender.htm)

Søndag den 30. april kl. 14-17

Historiens Dag: "At lege med oldemor." Børns leg igennem tiden. Elastikhop, kastelege, tovtrækning, sækkevæddeløb, mm.

Mødested: Mosegaarden

Søndag den 7. maj kl. 15

Temasøndag: Georg Hansen fortæller i forbindelse med særudstillingen "På sporet af Slangerupbanen" om livet langs med skinnerne på strækningen Slangerup – Lygten Station.

Mødested: Mosegaarden

København - Lygten

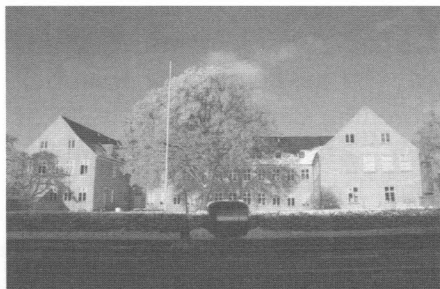
Mandag den 5. juni kl. 13-17

Grundlovsarrangement. Se annoncen her i bladet side 10.

Søndag den 11. juni kl. 15

Temasøndag: Tidligere rektor Jørgen Egedal Poulsen fortæller om "Livet på Jonstrup Seminarium". Arrangementet foregår i skolestuen.

Mødested: Mosegaarden

Jonstrup Seminarium

Torsdag den 31. august kl. 18-20

Museet er åbent i anledning af "Kulturnatåbning på Bymidten".

Mødested: Mosegaarden

Torsdag den 31. august kl. 18-20

Lokalhistorisk Arkiv er åbent i anledning af "Kulturnatåbning på Bymidten".

Mødested: Ellens Lyst

Torsdag den 31. august fra kl. 17.30

Historisk Forening opstiller PR-bod på Bymidten i anledning af "Kulturnatåbning på Bymidten".

Mødested: Bymidten

Ellen Elisabeth Jensen

Historisk Forenings årlige generalforsamling

Lørdag den 25. marts 2006 var ca. 100 medlemmer af Historisk Forening samlet i Kulturhuset til den årlige generalforsamling. Dan Rosbjerg blev valgt som dirigent, og efter at have erklæret generalforsamlingen lovlig, blev ordet givet til formand Alex Krak, der aflagde beretning.

*Formanden på talerstolen.
(Foto: Ole Berner)*

Formandens beretning.

Fremtiden har præget foreningens arbejde i det forgangne år. Siden efteråret 2005 har museumsleder Ellen Elisabeth Jensen i samarbejde med sin kollega i Farum analyseret museer og arkiver i de to kommuner. Dette

analysearbejde skal danne grundlag for de politiske beslutninger på museumsområdet i Furesø kommune. Beslutningsforløbet er foreløbigt berammet til oktober 2006.

Der er desuden blevet holdt møde med Kulturarvsstyrelsen (KUAS), der tilskyndede til en formel sammenlægning af Værløse og Farum museer for at opnå et økonomisk og fagligt stærkere museum. De fysiske rammer for de to museer kan ifølge KUAS bevares uændret, og den værdifulde frivillige arbejdskraft på Værløse Museum ønskes fortsat og udbygget. Historisk Forening vil derefter være støtforening for museet.

Historisk Forening er efter krav fra KUAS nødt til at tilpasse sine vedtægter efter den nye kommunestruktur, dette kan dog først ske ved generalforsamlingen 2007. Det skal i det kommende år desuden afklares, hvilket museum, der skal varetage det arkæologiske ansvar i Furesø Kommune.

Siden sidste generalforsamling har der også været afholdt et antal møder med Farum Lokalhistoriske Forening, hvilket har resulteret i en aftale om fortsat dialog. Formanden sluttede af

med ønsket om museums- og arkivforbedringer i henhold til de indsendte ansøgninger, da bevaring af fortiden er grundlaget for Historisk Forening. Dernæst åbnede dirigenten for debat om formandens beretning, men da ingen ønskede ordet, blev formanden beretning godkendt uden kommentarer.

Regnskabet for 2005

Kasserer Anette Frederiksen fremlagde regnskabet for 2005. Den største udgift var som sædvanlig lønudgifterne. Af særlige udgifter har der i 2005 været et beløb til udskiftning af detektorer på museet. Under samlinger er der bl.a. indkøbt edb-udstyr, og der er desuden brugt et beløb til digitalisering af museets registreringssystem, penge der dog er bevilget fra Kulturarvsstyrelsen. Til udstilling er der hensat et større beløb til materialer til en kommende skovudstilling. Endelig er der hensat et beløb til udgivelse af den planlagte bog om Charles Grut-Hansen.

Foreningens hovedindtægt er det kommunale tilskud fra Værløse kommune foruden statstilskuddet. Desuden havde foreningen kontingentindtægter på 80.000 kr. i 2005. Revisionsfir-

maet har godkendt regnskabet uden påtegninger, og generalforsamlingen godkendte ligeledes regnskabet ved applaus.

Orientering om budget 2006 og fastlæggelse af kontingent

I budgettet for 2006 er priserne fremskrevet med 2 % og lønsatser er forhøjet i henhold til de gældende overenskomster. Kontingentet blev forhøjet ved generalforsamlingen i 2005, og man foreslog derfor at fastholde de eksisterende kontingenter i 2006, hvilket blev vedtaget.

Valg til bestyrelsen

Formand Alex Krak modtog genvalg, ligesom også bestyrelsesmedlemmerne Niels Bødker Thomsen og Flemming Holm-Larsen blev genvalgt. Endelige blev også suppleant Anne-Marie Malmos genvalgt.

Eventuelt

Erling Knudsen opfordrede til at flere skulle melde sig som museumsvagt.

Da der ikke var flere bemærkninger blev generalforsamlingen hævet.

Susanne Krogh Jensen

Nybyggere på Mosestedet

Af Hanne Jespersen

I 1946 var gårdejereren på Fredsholmgaard begyndt at sælge noget af den jord fra, som lå længst væk fra gården, altså ned mod Rygetvej/Nørrevænget. Således købte en familie fra Amager et stykke bar mark på omkring 1000 m², som skulle betales over 10 år - 100 kr. i udbetaling og 25 kr. pr. måned. Et betragteligt beløb med en ugeløn på 63 kr.

På søndage og i ferier begav familien sig til Værløse med deres to børn på 3 og 6 år, enten på cykel eller med sporvogn til Lygten station og videre med Slangstrupbanen. De begyndte straks at undersøge mulighederne for at få tag over hovedet, så de kunne overnatte på grunden. Trods mangel på nyt træ, fik de snart tømret et skur sammen af kasserede byggematerialer.

Der blev gravet og kultiveret, og der blev plantet kirsebærtræer,

som i løbet af få år gav mange fine bær, som blev solgt til Heerings fabrikker, hvor der blev lavet kirsebærvin af dem.

Der gøres klar til dyrkning af køkkenurter

Der var nok at tage fat på for nybyggerne. Vand til husholdningen skulle hentes fra en taphane helt oppe, hvor nu Lille Værløse skole ligger. Det blev transporteret på trillebør i en stor metaldunk. I perioder var det endvidere nødvendigt med vand til at holde liv i afgrøderne, men det kunne delvis klares ved opsamling af regnvand.

Endelig var der mosehullet, blot kaldet "hullet", hvorfra der også kunne hentes vand til køkkenhaven.

Samtidig med, at det første pri-

Det første hus under opførelse

mitive hus blev bygget, blev der også sammentømret et lille hus til lokum.

Så står "Det lille hus" færdigt. Familiens to børn på 3 og 6 år ses i forgrunden

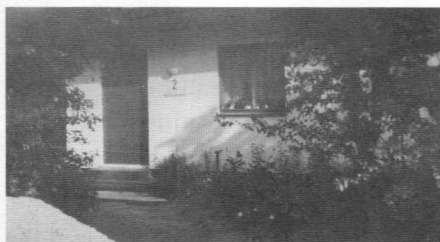
Familie og venner er samlet til frokost i "hullet"

Mange gode stunder blev tilbragt sammen med andre nybyggere og gode venner.

Om sommeren, når mosehullet var udtørret, gav det ly for vinden, som ellers havde frit spil i det endnu åbne land.

Da der kom bedre byggematerialer, blev det første hus udbygget til et "rigtigt" sommerhus – Bakkehuset

I 1963 flyttede familien Willumsen ind i deres nybyggede parcelhus på Mosestedet 2

Denne artikel bygger på erindringsoptegnelser og fotos, som Helga Willumsen i 1999 overdrog til Lokalhistorisk Arkiv.

Efterlysning

Hvis du har billeder eller beretninger om dem, som år efter år opholdt sig i Værløse om sommeren og måske endte med at blive fastboende, vil vi gerne høre om det på Lokalhistorisk Arkiv. Tlf. 44485344, e-mail: lokalakiv@vaerloesemuseum.dk

Hvorfor hedder vejen....?

Vi fortsætter serien: Hvorfor hedder vejen.... Og vi modtager stadig gerne henvendelser om at forklare navnet på den vej, hvor du bor. Henvendelse til museumsinspektør Susanne Krogh Jensen, tlf. 4448 5344 eller skj@vaerloesemuseum.dk

Fægyden

Allerede på kort fra 1794 findes navnet Fægyden som betegnelse for vejen fra Lille Værløse til overdrevet – hvor Hareskovby nu er bygget. Vejen blev brugt til at drive dyrene eller fæene fra landsbyen til græsning på overdrevet, ligesom kvæget samlede her til malkning, om natten og i hårdt vejr på grund af læ. For at holde dyrene på vejen og

Fægyden - en forårsdag

undgå, at de løb ind i skovene, blev der i 1780'erne opført stendiger som afgrænsning. Fægyden indgik tillige i 1700-tallet som en del af skovenes stjerneformede vejssystem, der blev an-

lagt til brug ved Christian den 5.'s kongelige parforcejagter.

Pigekvarteret

Lige syd for Ll. Værløse station ligger et kvarter med 6 veje med pigenavne – nemlig Evavej, Inavej, Åsevej, Elsevej, Anyvej og Helenestien. Disse vejnavne blev tildelt i 1950 til et område, der i begyndelsen var sommerhuse. Oprindeligt var der også en Ritavej, som i 1973 blev videreført og omdøbt til Kollekollevej. Der går flere historier om, hvorfor valget netop faldt på disse pigenavne. En af de mest vedholdende er, at det var navnene på familiemedlemmer til den besluttende komité's medlemmer. Ved udstykning og oprettelse af større kvarterer, som det foregik blandt andet i 1950'erne var det ikke ualmindeligt at tematisere vejnavnene med dyr, geografiske steder eller som i pigekvarteret med navne.

Susanne Krogh Jensen

Historisk Forenings Turudvalg

Turudvalget er et nyt udvalg, der beskæftiger sig med det gamle. Vi arrangerer eller hjælper jer meget gerne med at gennemføre ture eller foredrag med egnhistorisk indhold.

Visionen er - ved hjælp af ture på Værløseegnen - at bringe formidlingen af egnens natur, fortid og historie ud, hvor tingene skete. Ud, hvor kulturminderne, bygningerne, mindesmærkerne, landskabsformerne mm. findes. Ud, hvor disse forhold kan ses og opleves, og samtidig gøre det i samspil med arkiv og museum som naturlige udgangspunkter.

Det kan være ture arrangeret af foreningen, men også således at Turudvalget leverer fortællere til andres ture eller foredrag. Et foredrag ved en grundejerforenings generalforsamling kunne for eksempel tiltrække flere deltagere og give indhold til ture i området på den ene eller anden måde.

Turudvalget består i al beskedenhed af personer, der dyrker og kender egnens historie, og som gerne vil fortælle dette videre til andre. Med en rimelig tidsfrist kan vi nå at forberede os og sige ja, naturligvis med det forbehold, at vore kalendere ikke allerede er optaget. Men vi vil gøre meget for at kunne

hjælpe med en god tur eller med et godt foredrag.

Turudvalgets indsats koster ikke noget. Kontakt skal ske til Værløse Museum, 44480070, som vil sørge for at kontakten og ønskerne kommer videre.

Vi har allerede følgende ture

Kirke Værløse kirke

klar: Vandring i Værløse, Kirke Værløse, Kirke Værløse kirke og kirkegård, Rundt om Sønder sø og ture i Nørreskoven. Når det gælder foredrag, har vi følgende færdige: Egnens forhistorie, Værløse i middelalderen og Hareskovby gennem 200 år. På museets hjemmeside, www.vaerloesemuseum.dk/turudvalget.htm vil vi ajourføre en oversigt over færdige ture og foredrag.

Brug os!

Niels Bødker Thomsen

Rydning af hulvejene ved Fiskebæk Onsdag den 17.05 kl. 18.30

Fra vores rydning i 2005

Der er nu tradition for, at skovvæsenet, Værløse Naturgruppe og Værløse Museum sammen med interesserede borgere rydder et kulturminde i skoven. Sidste år i maj ryddede vi skov og bevoksning på hulvejene ved Fiskebæk, men blev ikke færdige. Årets projekt er derfor at gøre arbejdet færdigt.

Vi mødes ved parkeringspladsen ved Fiskebækhus medbringende grensave, beskæresakse og lignende. Skovvæsenet medbringer motorsave og ekspertise. En stor del af arbejdet er at samle i bunker.

Der vil indledningsvis blive fortalt en kort historie om hulvejene og broerne ved Fiskebæk. Vi håber naturligvis, at mange vil deltage i dette meningsfyldte og fornøjelige arrangement i den nyudsprungne bøgeskov. Museet giver en forfriskning.

Vel mødt! Niels Bødker Thomsen

GRUNDLOVSDAG PÅ MUSEET Traditionen tro fejres grundlovsdagen pinsemandag den 5. juni kl. 13-17 på Mosegaarden.

Værløse Folkemusikanter spiller de glade dansemelodier. Vores morgenduelige bager sørger for friskbagt brød fra den gamle ovn, flittige damer kommer med kager, og vi andre sørger for vand og koldt fadøl samt frisklavet kaffe og the. Grundlovstalen holdes i år af formanden for sammenlægningsudvalget, borgmester Jesper Bach, og dermed vil vi gerne markere, at borgere fra Farum er meget velkomne. Efter talen vil børnene blive overrasket over, at vi i år kan byde på nye legemuligheder.

*På fornøjeligt gensyn
Gadekærgruppen*

NYT FRA FARUM LOKALHISTORISKE FORENING

Samarbejde med Farum Lokalhistoriske Forening

Mellem vore 2 historiske foreninger er der nu nedsat en samarbejdsgruppe med henblik på at koordinere vores aktiviteter. Gruppen består af: Fra Farum: Helle S. Larsen, Birgit Andersson og Ilse Schødt (tovholder) og fra Værløse: Gurli Thuneby, Niels Bødker Thomsen og Flemming Holm-Larsen (tovholder)

Farum-arrangementer:

NB! For de to ture gælder: Begrænset deltagerantal og nødvendig tilmelding til Lis Lærke på 44955802 efter kl.17.00.

11. maj kl. 19.00: Store Bededagsvandring rundt i "Stations-byen". Tur ca. 1½ time.

Mødested: Den danske Bank, Hovedgaden 35. Tur og kaffebord med varme hveder kr. 40. Tilmelding senest 08.05.

31.maj kl. 19.00: Byvandring i renæssancens København. Turen ledes af historiker Karsten Garbrielsen, der er ansat på Rigsarkivet.

Mødested: Trinitatis kirkeplads ved busten af Tycho Brahe på sydsiden af Rundetårn. Turen starter præcis. Pris kr. 25.

23. juni kl. 21.30: Skt. Hans-aften ved Farum Sø. Aftenen byder på sange og et kæmpebål. Det er muligt at købe øl, vand, pølser og dej til snobrød. **Mødested:** Bålpladsen ved søen for enden af Skulpturparken og for enden af Farumgaardsallé. Ingen begrænsninger.

Se nærmere på: www.farumlokalhistoriskeforening.dk

Flemming Holm-Larsen

Afsender: Værløse Museum . Skovgårdsallé 37 . 3500 Værløse

STUDIEKREDS

Formidlingsudvalget søger interesserede til en studiekreds om lokalsamfundet i det vestlige Furesø-område i perioden omkring 1798-1814.

Det er ikke Englandskrigene, vi primært skal beskæftige os med, idet vi har sat os for at belyse følgende: Hvorledes påvirkede/ændrede den sømilitære situation forholdene i lokalsamfundet.

Vi skal beskæftige os med "de almindelige mennesker", og dem er der ikke skrevet meget om. Det bliver altså begrebet *den tavse historie*, vi skal arbejde med, og vi vil søge at bryde tavsheden.. Vi skal grundlæggende finde materialet gennem kildestudier.

Vi får professionel hjælp fra Erik Helmer Pedersen, DLF, og vi indleder et samarbejde med Farum Lokalhistoriske Forening om projektet.

Interesseret? Så meld dig snarest på museets kontor: Skovgårds Allé 37, tlf. 44480070 eller pr. mail: info@vaerloesemuseum.dk. Ring evt. til undertegnede 44481560.

Flemming Holm-Larsen, Formidlingsudvalget

Kontakt til udvalgene for museum, arkiv og formidling samt vedrørende vagttjeneste kan bedst ske via kontoret på Mosegaarden. Her træffes også museumsleder Ellen Elisabeth Jensen.

Åbningstider for Museets kontor: *Mandag-fredag kl.9-15*

Åbningstider for Museet: *Søndag kl.13-17 og onsdag kl.10-13 samt efter aftale.*

Åbningstider for Værløse Lokalhistoriske Arkiv: *Mandag kl.12-17*

og torsdag kl.12-19

Værløse Museum, Skovgårds Allé 37, 3500 Værløse. Tlf. 44480070

web: www.vaerloesemuseum.dk - e-mail: info@vaerloesemuseum.dk

Værløse Lokalhistoriske Arkiv, Højloftsvej 1, 3500 Værløse, Tlf. 44485344

web: www.vaerloesemuseum.dk - e-Mail: lokalarkiv@vaerloesemuseum.dk

Redaktion: Flemming Holm-Larsen, Ellen Elisabeth Jensen, Bent Damsgaard-Sørensen, Gurli Thuneby og David Holst. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere og udelade stof. Næste nummer af Bavnens udkommer primo august.

Deadline for stof: 01.06.06.